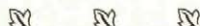

groot als ik ze zelden zag; vele bloemen bleken viertallig, en één had zelfs 10 (= 2 × 5) bloembladen, 10 meeldraden en een vervormden stamper. Het veelvuldig voorkomen van afwijkingen bij een plantensoort wordt vaak toegeschreven aan krachtige voeding in een gevoelig stadium. Het is dus niet onwaarschijnlijk, dat we in deze gevallen de oorzaak moeten zoeken in de zee-
klei van Ternaard.

A. J. DE BOER.

OP BEZOEK BIJ DE KLUTEN.

Kent ge, lezer, dat merkwaardig mooie dijkje, het welk een paar km bezuiden het dorp Den Hoorn op Texel aansluit bij een serie binnenduinen en dan in zuidelijke richting loopt naar het Nieuwlander Huis? Het vormt de scheiding tusschen een tweetal polders, de Kuil en het Hoornder Nieuwland.

O, zeker, vergeleken met andere dijken, b.v. de Hondsbossche Zeewering, zinkt het in het niet en de vraag rijst bij ons: „Heeft dit dijkje in duodecimo-formaat werkelijk eenmaal het water van de zee moeten keeren?”

Prozaïsche problemen wilde ik echter niet aan de orde stellen. 'k Heb gezegd, dat ik het dijkje mooi vind en ik vraag u: „Kent ge het?”

Zoo niet, ga dan op dezen stralenden Meidag eens mee, dan kunt ge zelf oordeelen. In zijn volle lengte zullen we het afwandelen.

Daarbij genieten we niet weinig van het gezicht op de frisch-groene weiden. Maar niet minder van de heldere vogelstemmen.

„Tu-tu-tu!” Kieviet-kieviet! Tsjèrr, tsjèrr, tsjèrr!” klinkt het aanhoudend om ons heen. Tuurluur, kievit en vischdief begroeten ons.

Daartusschen door jubelt orgelend de leeuwerik en luid kwakend vliegt hier en daar een wilde eend op.

In de verte hooren we: „grutto! grutto!” De „marel”, volgens de Texelaars.

Is 't geen weelde, een wandeling hier?

Jammer alleen, dat ze van zoo korten duur is. We zijn al te spoedig de duinen genaderd, welke feitelijk de zuidrand van het eiland vormen en de Mok aan de noordzijde begrenzen.

Het Nieuwlander Huis (de eenige woning in de beide poldertjes) laten we links liggen, om een paar honderd meter verder een heerlijk plekje tegen de duinhelling uit te zoeken.

Onopgemerkt gaat dat niet. Hoor: „Kluut! kluut! kluut! kluut!”

Zoo klinken enkele heldere, welluidende stemmen uit de lucht.

Met min of meer schokkende bewegingen vliegen eenige bijzonder mooi geteekende vogels in onze nabijheid rond. Wanneer we ons hier neervlijen en zwijgen, zullen ze weldra weer tot kalmte komen.

Zie, daar strijken ze al neer nabij dat meertje vóór ons, omgeven door een tamelijk breede zoom grasland, en nu is het ons mogelijk, ze goed te bekijken.

Sierlijk van lijn, even sierlijk wat aangaat bevedering (wit en zwart, maar dan het wit praedomineerend), een en al gratie, wanneer ze zich bewegen, zijn het echt elegante, min of meer deftige verschijningen.

Ge ziet hier voor u een der mooiste in het wild levende vogels van Nederland, de kluut. Helaas! is hij even zeldzaam als mooi.

In ons land houdt hij zich enkel op aan de kust, de Noordzeekust wel te verstaan, in en nabij brak water. Verder ontmoet men hem, sporadisch, op de Deutsche Waddeneilanden en hier en daar nabij de Oostzeekust. Wanneer we dan nog de Hongaarsche meren noemen, kent ge al zijn broedplaatsen.

Zooals ge ziet, hebben de kluten de grootte van een duif, maar de hals, die ze rechtop dragen,

OP BEZOEK BIJ DE KLUTEN ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ 59

is veel langer. Ook de blauwgrijze pooten hebben een behoorlijke lengte. Tusschen de teenen heeft hij zwemvliezen.

Zie, daar stapt er een het meertje in en steekt den hals schuin in het water. Met hals en snavel maakt hij nu heen- en weergaande bewegingen door het water en de weeke modder van den bodem, om de diertjes te bemachtigen, waarmee hij zich voedt (slakjes, wormen, garnalen, etc.).

Hierbij is de eigenaardige vorm van den snavel van heel groot nut. De punt van den snavel (ongeveer een derde van de geheele lengte) is n.l. vrij sterk doorgebogen naar boven. Maar ge begrijpt, dat het nu totaal onmogelijk voor de kluut is, om op het land voedsel op te nemen.

Let nu eens goed op het meertje. Er in ziet ge een vrij groot aantal kleine eilandjes van klei, ten deele opgeworpen door den vogelbewaker. Vóór ons toch hebben we een beschermde broedplaats, de Petten, eigendom van de „Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten”.

Op de eilandjes ziet ge de broedende vogels duidelijk zitten; op enkele er van zijn 2 à 3 nesten, vlak bij elkaar.

Elke vogel broedt op vier eieren, beduidend grooter dan kievitseieren, waarmee ze overigens ongerkend de min of meer gele grondkleur, wel eenige gelijkenis vertoonen.

Maar laat ik u, terwijl we ons hier zoo heerlijk in de Meizon liggen te koesteren, eerst een jeugdherinnering mededeelen.

Ik was een jaar of vijftien oud en woonde in het huis, waarvan je daarginds het grijze, rieten ak boven den dijk ziet uitsteken, Alexandershoeve.

In dien tijd was de waterstand èn in den Prins-Hendrik-polder èn in het Hoornder Nieuwland beduidend hooger dan tegenwoordig, en zoo was er — niet zoo heel ver van onze ligplaats verwijderd — o.a. een stuk land, dat door een lage kade omgeven was en een eigen bemaling had. Het was dus een klein poldertje in een polder. Thans zijn kade en molen verdwenen: door den verlaagden waterstand zijn ze overbodig geworden.

Op die weide kende ik een achttal klutennesten, alle in elkaars nabijheid gelegen.

In zekeren nacht nu — het zal ongeveer drie uur zijn geweest — brak er een zwaar onweer los, vergezeld van hevige slagregens.

Langen tijd bleef de bui hangen, maar den volgenden morgen scheen toch weer de zon, blijmoedig en vriendelijk, of er niets was gebeurd.

Heel erg benieuwd was ik er naar, wat er was geworden van mijn nesten. Ik vreesde natuurlijk het ergste en daarom begaf ik me zoo spoedig mogelijk naar de u nu bekende weide.

Daar wachtte me een groote verrassing.

Het poldertje zelf was inderdaad, zooals ik me had voorgesteld, herschapen in een meer van gelijke oppervlakte. Maar de nesten, tot den vorigen dag niets anders dan eenvoudige kuiltjes in den grond, waren gered. Ze staken alle — als geknotte kegels, maar dan van klei — boven het water uit.

Zonder eenige twijfel gaan uw gedachten thans uit naar dien anderen steltlooper, de flamingo die *als regel* een nest maakt, als deze klutennesten er na de metamorphose uitzagen. Ook in brak water. Maar dan — de vogel is ook zooveel grooter — veel hooger ($\pm \frac{1}{2}$ m boven het wateroppervlak) en in veel grooter aantal bijeen: eenige duizenden, volgens Brehm tienduizenden.

*k Denk ook aan de kapmeeuwen in den polder Waal-en-Burg, eveneens op Texel.

Toen, eenige jaren geleden, de nesten van deze vogels, tijdens een periode van overvloedige regenval dreigden te verdrinken, plunderden deze schavuiten de riethoopen van de boeren. Er bleef letterlijk niets van over, zooveel materiaal om de nesten op te hoogen werd er weggesleept.

Instinct of verstand?

Het lijkt me niet gemakkelijk op deze vraag een afdoend antwoord te geven.

Beschouwen we liever nog eens het heerlijke, frisch-groene landschap, waar alles in trilling schijnt te verkeerren: uitwerking van de half-zomersche zonnenschijn.

En dan nemen we afscheid van de kluten; eveneens van de vischdiefjes, die hier ook broeden en wier even behendige als sierlijke zwenkingen een wellust voor het oog waren.

Thans naar Neeltjesnol, de hoogste duintop van dit gedeelte van Texel. We genieten van het heerlijk panorama, dat zich hier in alle richtingen voor ons ontrolt.

Wat ligt vooral ook dat dorpje daar mooi.

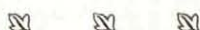
De huizen, waarvan de grijze en roode daken half schuil gaan in het groen, rijen zich aaneen tot een waarlijk schoon geheel, dat de spot drijft met alle protesten tegen lintbebouwing.

In 't midden het vriendelijke kerkje met zijn vrij hoogen, lichtgrijs getinten toren, waarvan de spits lange jaren een van de gegevens was voor den zeeman, om zich te oriënteren.

Dit dorpje dan (Den Hoorn) met zijn vriendelijke, rustige en arbeidzame bewoners willen we even bezoeken, om daarmee onze excursie te besluiten.

Haarlem, Mei '34.

S. BOON.

HET SLOE ALS VOGELGEBIED.

In 1871 werd de spoordam door het Sloe gelegd. Sedert die tijd is de dichtslibbing van het Sloe, sterker en sterker geworden.

Zowel in het Noord- als in het Zuid-Sloe treft men nu een uitgestrekt schor aan.

Niet dat er voor die tijd geen schor was. Reeds in 1847 is in het Noord-Sloe de Sebastiaan de Lange polder ingedijkt en omstreeks 1857 de Caland polder. Veel plezier heeft men van dit

land nooit beleefd. Vooral na het leggen van de dam, heeft het gedurig van stormvloedden te lijden gehad. De kosten aan de dijken werden zoo hoog dat men tenslotte van verder behoud heeft af moeten zien.

In 1906 heeft men de beide polders weer prijsgegeven.

Nu herinneren nog een enkele muur en een paar brokken dijk aan hetgeen het vroeger was. Er om heen liggen nu, vooral aan de Z.-O. kant, groote schorren, die tesamen met die polders het z.g. Oranjeplaatje vormen.

De vegetatie is evenals die op onze andere schor-

Fig. 1. Zon op het kale slik in het Noord-Sloe.

ren: Obione, zeekraal, melde, lamsoor, zoutgras enz.; ertusschen het bekende korte gras, waarop de schapen nog al verlekkerd zijn.

Aan de kanten van de breede krekken is een typische vegetatie van *Spartina stricta* (Slijkgras), een tamelijk onbekende in andere schorgebieden.

In het Zuid-Sloe is de vegetatie een ietsje anders, naast de gewone schorplanten is er een gewel-